

**SVET
EVROPSKE UNIJE**

**Bruselj, 16. julij 2010 (20.07)
(OR. en)**

**Medinstitucionalna zadeva:
2010/0208 (COD)**

**12371/10
ADD 1**

**ENV 499
AGRILEG 100
AGRI 271
MI 254
DENLEG 71
CODEC 714**

PREDLOG

Pošiljatelj:	Evropska komisija
Datum:	14. julij 2010
Zadeva:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2010/18/ES glede možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo gojenje GSO na svojem ozemlju

Delegacije prejmejo priloženi predlog Komisije, ki je bil s spremnim dopisom direktorja Jordija AYETA PUIGARNAUJA poslan generalnemu sekretarju Sveta Evropske unije Pierru de BOISSIEUJU.

Priloga: COM(2010) 375 konč.

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 13.7.2010
COM(2010) 375 konč.

2010/0208 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Direktive 2010/18/ES glede možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo
gojenje GSO na svojem ozemlju**

{COM(2010) 380 konč.}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. Ozadje predloga

Evropska unija (EU) je sprejela celovit pravni okvir za odobritev proizvodov, sestavljenih ali pridobljenih iz gensko spremenjenih organizmov (GSO). Postopek odobritve zajema uporabo GSO za živila in krmo, industrijsko predelavo in gojenje ter uporabo proizvodov, pridobljenih iz GSO, za živila in krmo.

Cilja sistema odobritev Evropske unije sta preprečevanje škodljivih vplivov GSO na zdravje ljudi in živali ter na okolje ter vzpostavitev notranjega trga za te proizvode. Odobritev GSO pred trženjem urejata dva zakonodajna akta, in sicer Direktiva 2001/18/ES o sproščanju GSO v okolje¹ in Uredba (ES) št. 1829/2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi². Obe določata znanstveno utemeljene standarde za oceno morebitnih tveganj za zdravje ljudi in živali ter za okolje in zahteve glede označevanja. Poleg tega Uredba (ES) št. 1830/2003³ določa pravila o sledljivosti in označevanju GSO ter sledljivosti živil in krme, proizvedenih iz GSO.

Svet je v sklepkih iz decembra 2008 ugotovil, da je obstoječi zakonodajni okvir za GSO celovit, in poudaril potrebo po boljšem izvajanju obstoječih določb, zlasti kar zadeva gojenje. Prav tako je navedel, da je treba vloge še naprej obravnavati brez neupravičenih zamud. Svet je marca 2009 zavrnil predloge Komisije, v katerih je od Avstrije in Madžarske zahtevala, naj razveljavita nacionalne zaščitne ukrepe, saj po mnenju Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) niso bili ustrezno znanstveno utemeljeni, kot je zahtevano z zakonodajo EU. Nato je skupina 13 držav članic⁴ Komisijo pozvala, naj pripravi predloge za zagotovitev proste presoje držav članic glede gojenja GSO⁵.

V političnih smernicah za novo Komisijo, ki jih je septembra 2009 določil predsednik Barroso, je bilo načelo subsidiarnosti na področju GSO navedeno kot primer, da ravnotežje med okvirom EU in potrebo po upoštevanju raznovrstnosti v 27 državah članicah EU ni vedno ustrezno. V skladu s temi smernicami je treba omogočiti, da se sistem Evropske unije za odobritev GSO, ki temelji na znanosti, poveže s prosto presojo držav članic, ali želijo na svojem ozemlju gojiti gensko spremenjene pridelke ali ne.

Cilj predlagane uredbe je izvajanje teh smernic z zagotovitvijo pravne podlage v pravnem okviru EU za GSO, da se državam članicam dovoli omejitev ali prepoved gojenja GSO, odobrenih na ravni EU, na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu. Te prepovedi ali omejitve temeljijo na drugih razlogih, kot so tisti, zajeti v oceno tveganja za okolje in zdravje na podlagi sistema odobritev EU.

2. Najprimernejša možnost in ocena njenega vpliva

¹ UL L 106, 17.4.2001, str. 1.

² UL L 268, 18.10.2003, str. 1.

³ UL L 268, 18.10.2003, str. 24.

⁴ Avstrija, Bolgarija, Irska, Grčija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska in Slovenija.

⁵ Razprave so potekale na zasedanjih Sveta 2. marca, 23. marca in 25. junija 2009.

2.1. Razlogi za spremembo zakonodajnega okvira EU v primerjavi z drugimi možnostmi

- A. V sedanjem zakonodajnem okviru ni v celoti obravnavana potreba po zagotovitvi več svobode državam članicam glede gojenja GSO, saj jim ne omogoča dovolj prilagodljivosti za odločanje o gojenju GSO po njihovi odobritvi na ravni EU.

Nadomestitev priporočila o soobstoju⁶ s priporočilom o smernicah za razvoj nacionalnih ukrepov za preprečevanje nenamerne prisotnosti GSO v konvencionalnih in ekoloških pridelkih dopolnjuje ukrepe, namenjene priznavanju potrebe držav članic po prilagodljivosti, da se upoštevajo posebne kmetijske razmere na njihovem ozemlju. Vendar se lahko področje uporabe novega priporočila, ki temelji na členu 26a Direktive 2001/18/ES⁷, nanaša le na ukrepe, katerih cilj je preprečevanje nenamerne prisotnosti GSO v drugih pridelkih in ki državam članicam dajejo manj možnosti za odločanje kot celovita zakonodajna sprememba.

Nekateri dodatni elementi, povezani z okvirom EU za odobritev GSO, bi lahko omogočili upoštevanje posebnih razmer za gojenje v državah članicah. Ti so lahko (i) upoštevanje regionalnih vidikov na podlagi ocene tveganja in pogojev za odobritve ali (ii) upoštevanje drugih upravičenih dejavnikov na podlagi Uredbe. Vendar bi ti možnosti vplivali le na to, kako se o odobritvah odloča na ravni EU. Poleg tega se zdi okvir, v katerem se lahko ti elementi uporabljajo, preveč omejevalen. Zato ne bi izpolnili osrednjega namena, da je treba državam članicam omogočiti odločanje o gojenju GSO ob upoštevanju njihovih posebnih razmer.

Zaradi dejstva, da države članice zdaj nimajo nobene možnosti za prosto presojo glede gojenja odobrenih GSO, so se nekatere države članice v več primerih odločale na podlagi neznanstvenih razlogov. Nekatere so se pri prepovedi gojenja GSO na nacionalni ravni sklicevale tudi na razpoložljive zaščitne klavzule ali uporabile posebne postopke priglasitve iz Pogodbe v okviru notranjega trga.

- B. Zato bi bilo treba spremeniti obstoječi zakonodajni okvir EU za lažje odločanje in upoštevanje vseh pomembnih dejavnikov. Prav tako se pričakuje, da države članice posledično ne bodo toliko uporabljale zaščitnih ukrepov, ki morajo v skladu z zakonodajo temeljiti le na novih ali dodatnih znanstvenih dokazih v zvezi z varnostjo GSO za zdravje in okolje. To bi zmanjšalo institucionalno obremenitev Komisije in Evropske agencije za varnost hrane. Poleg tega države članice ne bi uporabljale postopka iz člena 114(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije za prepoved ali omejitev gojenja GSO na svojem ozemlju na

⁶ Priporočilo Komisije z dne 23. julija 2003 o smernicah za oblikovanje nacionalnih strategij in najboljše prakse za zagotovitev soobstoja gensko spremenjenih pridelkov in konvencionalnega ter ekološkega kmetijstva.

⁷ V skladu s členom 26a(1) Direktive 2001/18/ES „države članice lahko sprejmejo ustrezne ukrepe, da preprečijo nenamerno prisotnost GSO v drugih proizvodih.“

podlagi razlogov, ki niso povezani z varovanjem zdravja in okolja. Pričakuje se tudi, da bo predlagana sprememba zagotovila pravno varnost za države članice, ki želijo omejiti ali prepovedati gojenje GSO. Nazadnje, vpletenim zainteresiranim stranem (na primer kmetom, ki gojijo GSO, ekološkim in konvencionalnim kmetom, proizvajalcem/izvoznikom/uvoznikom semen, živilorejcem, predelovalcem in porabnikom krme ter biotehnološkim družbam) bo tako zagotovljena večja preglednost v zvezi z gojenjem GSO v EU in po možnosti se bo povečala predvidljivost v postopku odločanja.

2.2. Gospodarski, socialni in okoljski vplivi predloga

V EU se je do zdaj gojilo zelo malo GSO. Zato je vnaprej težko natančno količinsko opredeliti morebitne gospodarske, socialne in okoljske vplive, če bi državam članicam omogočili, da prepovejo/omejijo gojenje.

2.2.1. Gospodarski vplivi

Predlog ne vpliva na postopek EU za odobritev GSO, zato bo Komisija še naprej obravnavala vloge za gojenje v skladu z obstoječimi pravili. Zato predlog ne bo neposredno vplival na vlagatelje. To se nanaša na 17 vlog, ki so zdaj v obravnavi za odobritev ali ponovno odobritev (večinoma koruza)⁸.

A. *Nadaljevanje sedanje usmeritve – proizvodnja gensko spremenjenih pridelkov in semen v EU*

Na podlagi sedanjih omejenih izkušenj z gojenjem v EU se pričakuje, da bosta proizvodnja gensko spremenjenih semen in gojenje GSO v EU večinoma potekala v državah članicah, ki imajo že izkušnje z gojenjem na svojem ozemlju. Splošna hitrost širjenja gojenja GSO v EU je še vedno nejasna zaradi različnih scenarijev, pripravljenih na podlagi obstoječega zakonodajnega okvira⁹. Uvajanje na kmetije bo rezultat kompromisa med pričakovano dobičkonosnostjo ali tržnimi priložnostmi po eni strani ter morebitnimi omejitvami, kot so višje cene za gensko spremenjena semena, premija za gensko nespremenjene proizvode, morebitni neuspeh na trgu¹⁰ ter stroški nacionalnih ukrepov za soobstoj in odgovornost po drugi strani. Ločevanje bo zahtevnejše v regijah, kjer konvencionalno proizvodnjo semen spremlja visoka stopnja proizvodnje gensko spremenjenih semen ali pridelkov.

⁸ 14 za koruzo, ena za sojo, ena za sladkorno peso in ena za krompir.

⁹ „Ekonomija pragov za naključno prisotnost na trgu EU za semena“, Kalaitzandonakes, Magnier; delovni dokument, junij 2007.

¹⁰ V skladu s poročilom Komisije iz leta 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1829/2003 se zdi, da se tržni deleži označenih gensko spremenjenih živil in krme razlikujejo. Na trg se daje več označene gensko spremenjene krme kot gensko spremenjenih živil. Ta položaj je odvisen zlasti od dejavnikov, ki niso povezani s samim zakonodajnim okvirom, ampak z drugimi elementi, kot so povpraševanje potrošnikov, sorazmerna razpoložljivost in stroški različnega blaga na svetovnem trgu ter politike proizvajalcev živil in trgovcev na drobno.

B. Trženje gensko spremenjenih semen

Ta predlog se nanaša na prosto presojo držav članic le glede prepovedi/omejitve gojenja gensko spremenjenih vrst, ne pa tudi prostega trženja odobrenih gensko spremenjenih semen v EU ali uvoza takih semen iz tretjih držav po njihovi odobritvi na ravni EU.

C. Vplivi na druge vrste proizvodnje in nosilce dejavnosti v nadaljnjih proizvodnih stopnjah oziroma na uporabnike

Kar zadeva druge vrste proizvodnje, lahko možnost prepovedi GSO na posameznih območjih in povezovanje različnih proizvodnih verig koristita nosilcem dejavnosti in potrošnikom ekoloških ali konvencionalnih proizvodov ter zmanjšata stroške ločevanja. Vpliv na končne cene za potrošnike je težko oceniti. Vendar se pričakuje, da bodo potrošniki in nosilci dejavnosti dobili večjo možnost izbire med tremi različnimi vrstami proizvodov – ekološkimi, konvencionalnimi in gensko spremenjenimi.

D. Vplivi na upravne stroške

Pričakuje se, da se bo zaradi te možnosti zmanjšalo število nacionalnih zaščitnih ukrepov in s tem upravna obremenitev držav članic, EFSA ali Komisije ter omejilo število s temi ukrepi povezanih postopkov. Po drugi strani se lahko povečajo upravni stroški držav članic zaradi prizadevanja za uveljavitev morebitnih omejitev ali prepovedi gojenja GSO. Kot v sedanjem položaju bodo v državah članicah, kjer bi se izvajalo gojenje, potrebna sredstva za nadzor, preglede in spremljanje, zlasti na kraju samem, za zagotovitev pravilnega izpolnjevanja zahtev po dajanju na trg.

2.2.2. Socialni vplivi

Ker naj se skupna obdelovalna površina zaradi sedanjega predloga ne bi spremenila, se pričakuje, da predlog ne bo veliko vplival na delovna mesta.

Zaradi bolj nacionalnega ali regionalnega pristopa h gojenju GSO se prav tako pričakuje, da se bo povečala stopnja vključenosti javnosti v nacionalno in regionalno odločanje, pri čemer bodo države članice namenile več sredstev in časa vključevanju javnosti v zadeve, povezane z njihovimi odločitvami. Pričakuje se, da se bo o socialnih, gospodarskih in etičnih vidikih razpravljalo ter da bodo upoštevani pri odločitvah na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni.

2.2.3. Okoljski vplivi

Evropska agencija za varnost hrane bo na ravni EU in za vsak primer posebej še naprej ocenjevala morebitna tveganja posameznih GSO za zdravje in okolje. EFSA bo ob upoštevanju znanstvenih prispevkov nacionalnih pristojnih organov, zlasti v zvezi z regionalnimi vidiki, izdala mnenja.

Kot v sedanjem položaju bo na območjih, kjer bodo gojili GSO, na podlagi ocen tveganja morda treba obvladovati tveganje in spremljati morebitne vplive na okolje. To lahko zahteva dejavno vključevanje nacionalnih/regionalnih organov in drugih omrežij (na primer kmetov ali znanstvenikov) za zagotovitev najboljših mogočih rezultatov.

2.3. Sklep

Komisija meni, da je sprememba zakonodaje nujna za doseganje ustreznega ravnotežja med ohranjanjem sistema odobritev EU, ki temelji na znanstveni oceni tveganja za okolje in zdravje, in potrebo po zagotovitvi proste presoje držav članic, da se upoštevajo posebna nacionalna ali lokalna vprašanja, ki jih sproža gojenje GSO. Pričakuje se, da bodo s tem pristopom, pri katerem se bo hkrati s prostim pretokom in uvozom gensko spremenjenih živil, krme in semen sicer ohranil sistem EU za odobritev GSO, izpolnjene zahteve več držav članic ter da bo užival podporo javnosti. Prav tako se ocenjuje, da bodo morebitne gospodarske in socialne koristi tega predloga verjetno prevladale nad morebitnimi pomanjkljivostmi.

Države članice bodo tako mogoče lažje opravljale lastne presoje vpliva, s katerimi utemeljijo svoje odločitve glede gojenja GSO na svojem ozemlju na nacionalni/regionalni/lokalni ravni.

3. **Pravni elementi predloga**

3.1. Vsebina predloga

Predlog spreminja Direktivo 2001/18/ES z vključitvijo novega člena, ki državam članicam omogoča omejitve ali prepovedi gojenja odobrenih GSO na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu iz drugih razlogov, kot so tisti, ki so zajeti v oceni tveganja za okolje na podlagi sistema odobritev EU, ali tisti, ki so povezani s preprečevanjem nenamerne prisotnosti GSO v drugih proizvodih.

Ta sprememba se bo uporabljala za GSO, odobrene za gojenje na podlagi Direktive 2001/18/ES ali Uredbe (ES) št. 1829/2003, ki zajema tudi vloge za gojenje, če se nanašajo na GSO v obliki izvirnih materialov za nadaljnjo proizvodnjo živil in krme. Uporabljala se bo tudi za gojenje vseh sort semen in razmnoževalnega materiala rastlin, ki se dajejo na trg v skladu z ustrežno zakonodajo EU¹¹.

Prosta presoja, ki bo priznana državam članicam, bo veljala le za gojenje GSO, in ne za dajanje odobrenih gensko spremenjenih semen na trg ali njihov uvoz, ki morata še naprej potekati neovirano v okviru notranjega trga in na podlagi ustreznih mednarodnih obveznosti Unije. V predlogu sta določena sklopa pogojev, pod katerima lahko države članice sprejemajo ukrepe:

¹¹ Direktivi 2002/53/ES in 2002/55/ES.

1. Ker se ocenjevanje varnosti GSO za zdravje ljudi/živali in okolje izvaja na ravni EU, imajo države članice na podlagi obstoječega pravnega okvira možnost, da uporabijo posebne postopke iz zaščitne klavzule Direktive 2001/18/ES (člen 23) ali ukrep ob nesreči iz Uredbe (ES) št. 1829/2003 (člen 34), če upravičeno menijo, da lahko odobreni proizvod povzroči resno tveganje za zdravje in okolje. Zato je v predlogu določeno, da se države članice razen pri teh posebnih postopkih ne morejo sklicevati na varovanje zdravja in okolja, da bi upravičile nacionalno prepoved gojenja GSO. Cilj tega pogoja je ohranjanje sistema odobritev, ki temelji na znanosti in je določen v zakonodaji EU.
2. Države članice lahko za omejitev ali prepoved gojenja GSO na svojem ozemlju navedejo druge razloge (razen tistih iz ocene tveganja za okolje na podlagi sistema odobritev EU). Ukrepi, ki jih sprejmejo države članice, morajo biti v skladu s Pogodbo o Evropski uniji (PEU) in Pogodbo o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti kar zadeva načelo nerazlikovanja med nacionalnimi in tujimi proizvodi ter določbe o količinski omejitvi trgovine med državami članicami (člena 34 in 36 PDEU). Nazadnje, ukrepi morajo biti skladni z mednarodnimi obveznostmi EU, zlasti z obveznostmi iz Svetovne trgovinske organizacije (STO).

3.2. Izbira instrumenta

Predlog je v obliki uredbe, čeprav spreminja direktivo.

Razlog za to izbiro je, da je predlog splošno veljaven, v celoti zavezujoč in se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Poleg tega vsebinsko ne vključuje nobene določbe, ki bi jo bilo treba prenesti, saj državam članicam zagotavlja le pravno podlago za sprejemanje ukrepov.

3.3. Načeli subsidiarnosti in sorazmernosti

3.3.1. Skladnost predloga z načelom subsidiarnosti

Člen 5(3) PEU določa, da Unija v skladu z načelom subsidiarnosti na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, deluje le, če in kolikor države članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, temveč se zaradi obsega ali učinkov predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije.

Člen 2(2) PDEU določa, da če ima Unija po Pogodbah na določenem področju deljeno pristojnost z državami članicami, lahko Unija in države članice na tem področju izdajajo zakonodajne in sprejemajo pravno zavezujoče akte. V zadnjem stavku te določbe je navedeno, da države članice ponovno izvajajo svojo pristojnost, kolikor se je Unija odločila, da bo svojo pristojnost prenehala izvajati.

Sedanji pravni okvir EU v celoti usklajuje gojenje GSO. Zato države članice lahko sprejmejo utemeljene ukrepe za omejitev ali prepoved gojenja GSO le pod pogoji iz navedenega pravnega okvira (zlasti določbe

zaščitnih klavzul in ukrepov ob nesrečah, kadar se ugotovi resno tveganje za zdravje in okolje, ter člen 26a Direktive 2001/18/ES za preprečevanje prisotnosti odobrenih GSO v drugih proizvodih).

Vendar izkušnje kažejo, da je gojenje GSO vprašanje, ki se bolj temeljito obravnava v državah članicah na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Tesno je povezano z rabo zemljišč ter zahtevami lokalnih kmetijskih struktur, ločenimi proizvodnimi verigami in povpraševanjem potrošnikov. V nasprotju z oceno varnosti GSO, katere načela so enaka po vsej EU, ali vprašanji o uvozu in trženju GSO, ki jih je treba še naprej urejati na ravni EU, je bilo ugotovljeno, da je gojenje GSO vprašanje z izrazito lokalno/regionalno razsežnostjo. Zato se nacionalna, regionalna ali lokalna raven odločanja šteje za najprimernejši okvir za obravnavo posebnosti gojenja GSO.

Ob upoštevanju načela subsidiarnosti in v skladu z zadnjim stavkom člena 5(3) PEU morajo države članice zato ohraniti možnost, da sprejmejo pravila o gojenju GSO na svojem ozemlju, ko so bili ti že zakonito dani na trg EU, če ti ukrepi ne vplivajo na njihovo dajanje na trg in uvoz ter so v skladu s Pogodbama in mednarodnimi obveznostmi EU, zlasti obveznostmi iz Svetovne trgovinske organizacije (STO).

3.3.2. Skladnost predloga z načelom sorazmernosti

Člen 5(4) PEU določa, da v skladu z načelom sorazmernosti ukrepi Unije vsebinsko in formalno ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Pogodb.

Vsebina ukrepov Unije je v predlogu omejena na to, da se državam članicam omogoči sprejemanje utemeljenih ukrepov glede gojenja GSO. V mejah, določenih s predlogom (in sicer, da nacionalni ukrepi, ki jih sprejmejo države članice, ne temeljijo na razlogih, zajetih v oceni tveganja za okolje na podlagi odobritve EU, in da morajo biti v skladu s Pogodbama in ustreznimi mednarodnimi obveznostmi), to ne bi smelo ovirati EU pri doseganju ciljev Pogodb. Ukrepi, ki jih sprejmejo države članice, se lahko nanašajo le na gojenje GSO, in ne na prosti pretok in uvoz gensko spremenjenih semen in razmnoževalnega materiala rastlin kot ločenih proizvodov ali v proizvodih ter njihovih pridelkov.

Poleg tega se pričakuje, da to za vpletene zainteresirane strani (kot so biotehnološke družbe ali kmetje) in potrošnike v primerjavi s sedanjim položajem ne bo povzročilo dodatnih stroškov. Nekatere države članice bodo morda morale dodeliti nekaj dodatnih upravnih sredstev za izpolnjevanje morebitne večje potrebe po nadzoru in pregledih, vendar se pričakuje, da ti stroški ne bodo previsoki ali neupravičeni. Glede na zgoraj navedene dodatne gospodarske, socialne in okoljske vplive se v primerjavi s sedanjim položajem ne bodo pojavile nobene pretirane obremenitve, stroški ali škoda za nosilce dejavnosti, potrošnike ali katero koli drugo stranko.

4. Proračunske posledice

Ta predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta nima finančnih posledic za proračun Unije.

Ta predlog na mala ali srednja podjetja ne bo vplival drugače kot v sedanjem položaju.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 2010/18/ES glede možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo gojenje GSO na svojem ozemlju

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 [...] Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹²,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij¹³,

po predložitvi predloga nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom¹⁴,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS¹⁵ ter Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi¹⁶ vzpostavljata celovit pravni okvir za odobritev gensko spremenjenih organizmov (GSO), ki se v celoti uporablja za GSO, ki se po vsej EU uporabljajo za gojenje v obliki semen ali drugega razmnoževalnega materiala rastlin (v nadaljnjem besedilu: GSO za gojenje).
- (2) Na podlagi tega sklopa zakonodaje se bo za vsak GSO za gojenje posebej ocenilo tveganje, preden bo odobren za dajanje na trg Unije. Cilj tega postopka odobritve je zagotovitev visoke ravni zaščite življenja in zdravja ljudi, zdravja in dobrega počutja živali, okolja in interesov potrošnikov ter učinkovitega delovanja notranjega trga.
- (3) Poleg odobritve za dajanje na trg morajo gensko spremenjene sorte izpolnjevati tudi zahteve zakonodaje EU glede trženja semen in razmnoževalnega materiala rastlin, kot

¹² UL C [...], [...], str. [...].

¹³ UL C [...], [...], str. [...].

¹⁴ UL C [...], [...], str. [...].

¹⁵ UL L 106, 17.4.2001, str. 1.

¹⁶ UL L 268, 18.10.2003, str. 1.

so določene zlasti v Direktivi Sveta 66/401/EGS z dne 14. junija 1966 o trženju semen krmnih rastlin¹⁷, Direktivi Sveta 66/402/EGS z dne 14. junija 1966 o trženju semena žit, Direktivi Sveta 2002/53/ES z dne 13. junija 2002 o skupnem katalogu sort poljščin¹⁸, Direktivi Sveta 2002/54/ES z dne 13. junija 2002 o trženju semena pese¹⁹, Direktivi Sveta 2002/55/ES z dne 13. junija 2002 o trženju semena zelenjadnic²⁰, Direktivi Sveta 2002/56/ES z dne 13. junija 2002 o trženju semenskega krompirja²¹, Direktivi Sveta 2002/57/ES z dne 13. junija 2002 o trženju semena oljnic in predivnic²², Direktivi Sveta 68/193/EGS z dne 9. aprila 1968 o trženju materiala za vegetativno razmnoževanje trte²³, Direktivi Sveta 98/56/ES z dne 20. julija 1998 o trženju razmnoževalnega materiala okrasnih rastlin²⁴, Direktivi Sveta 99/105/ES z dne 22. decembra 1999 o trženju gozdnega reprodukcijskega materiala²⁵ in Direktivi Sveta 2008/90/ES z dne 29. septembra 2008 o trženju razmnoževalnega materiala sadnih rastlin in sadnih rastlin, namenjenih za pridelavo sadja²⁶. Med temi vsebujeta direktivi 2002/53/ES in 2002/55/ES določbe, ki državam članicam omogočajo, da pod nekaterimi natančno opredeljenimi pogoji prepovejo uporabo kake sorte na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu oziroma določijo ustrezne pogoje za gojenje sorte.

- (4) Ko se GSO odobri za gojenje v skladu z zakonodajnim okvirom EU za GSO in izpolnjuje zahteve zakonodaje EU za trženje semen in razmnoževalnega materiala rastlin glede sorte za na trg, države članice ne smejo prepovedati, omejiti ali ovirati njegovega prostega prometa na svojem ozemlju, razen pod pogoji iz zakonodaje EU.
- (5) Izkušnje kažejo, da je gojenje GSO vprašanje, ki se temeljiteje obravnava v državah članicah na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. V nasprotju z vprašanji pri dajanju na trg in uvozu GSO, ki jih je treba še naprej urejati na ravni EU zaradi ohranitve notranjega trga, je bilo ugotovljeno, da je gojenje GSO vprašanje z izrazito lokalno/regionalno razsežnostjo. V skladu s členom 2(2) PDEU je zato treba državam članicam dati možnost, da sprejmejo pravila za učinkovito gojenje GSO na svojem ozemlju po tem, ko je bil GSO zakonito odobren za dajanje na trg EU.
- (6) Pri tem se zdi primerno, da se državam članicam v skladu z načelom subsidiarnosti prizna več svobode pri odločanju, ali želijo na svojem ozemlju gojiti gensko spremenjene pridelke ali ne, ne da se s tem spremeni sistem Unije za odobritve GSO, in neodvisno od ukrepov, ki jih lahko države članice sprejmejo na podlagi člena 26a Direktive 2001/18/ES za preprečevanje nenamerne prisotnosti GSO v drugih proizvodih.
- (7) Zato je treba državam članicam dovoliti, da sprejmejo ukrepe za omejitev ali prepoved gojenja vseh ali nekaterih GSO na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu, ter te ukrepe spremenijo, kot se jim zdi ustrezno, na vseh stopnjah odobritve ali ponovne

¹⁷ UL L 125, 11.7.1966, str. 2298.

¹⁸ UL L 268, 18.10.2003, str. 1.

¹⁹ UL L 193, 20.7.2002, str. 12.

²⁰ UL L 193, 20.7.2002, str. 33.

²¹ UL L 193, 20.7.2002, str. 60.

²² UL L 193, 20.7.2002, str. 74.

²³ UL L 93, 17.4.1968, str. 15.

²⁴ UL L 226, 13.8.1998, str. 16.

²⁵ UL L 11, 15.1.2000, str. 17.

²⁶ UL L 267, 8.1.2008, str. 8.

odobritve zadevnih GSO ali njihovega umika s trga. To je treba uporabljati tudi za gensko spremenjene sorte semen in razmnoževalnega materiala rastlin, ki se dajejo na trg v skladu z ustrežno zakonodajo o trženju semen in razmnoževalnega materiala rastlin ter zlasti v skladu z direktivama 2002/53/ES in 2002/55/ES. Ukrepi se morajo nanašati le na gojenje GSO, ne pa na prosti pretok in uvoz gensko spremenjenih semen in razmnoževalnega materiala rastlin kot ločenih proizvodov ali v proizvodih ter njihovih pridelkov. Podobno ne smejo vplivati na gojenje gensko nespremenjenih sort semen in razmnoževalnega materiala rastlin, v katerih se ugotovijo naključne ali tehnično neizogibne sledi GSO, odobrenih v EU.

- (8) V skladu s pravnim okvirom za odobritev GSO država članica ne more spremeniti ravni zaščite zdravja ljudi ali živali in okolja v EU in tak položaj je treba ohraniti. Vendar lahko države članice ukrepe za omejitev ali prepoved gojenja vseh ali nekaterih GSO na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu sprejmejo na podlagi drugačnih razlogov javnega interesa, kot so že obravnavani v usklajenem sklopu pravil EU, ki že določajo postopke za upoštevanje tveganja za zdravje in okolje, ki jih lahko povzroči uporaba GSO za gojenje. Poleg tega morajo biti ti ukrepi v skladu s Pogodbama, zlasti glede načela nerazlikovanja med nacionalnimi in tujimi proizvodi ter členov 34 in 36 Pogodbe o delovanju Evropske unije, in z ustreznimi mednarodnimi obveznostmi Unije, zlasti v Svetovni trgovinski organizaciji.
- (9) V skladu z načelom subsidiarnosti namen te uredbe ni usklajevanje pogojev za gojenje v državah članicah, ampak priznanje svobode državam članicam, da se pri prepovedi gojenja GSO na svojem ozemlju sklicujejo na druge razloge, kot je znanstvena ocena tveganja za okolje in zdravje. Poleg tega eden od namenov Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov²⁷, tj. da se Komisiji omogoči sprejemanje zavezujočih aktov na ravni EU, ne bi bil izpolnjen s sistematično priglasitvijo ukrepov držav članic na podlagi navedene direktive. Ker cilj ukrepov, ki jih lahko države članice sprejmejo na podlagi te uredbe, ne more biti dajanje GSO na trg, tj. ta uredba ne spreminja pogojev za dajanje na trg GSO, odobrenih na podlagi obstoječe zakonodaje, se zdi, da postopek priglasitve iz Direktive 98/34/ES ni najustreznejše sredstvo za obveščanje Komisije. Zato se z odstopanjem od Direktive 98/34/ES ne uporabljajo. Zdi se, da je preprostejši sistem za priglasitev nacionalnih ukrepov pred njihovim sprejetjem ustreznejše orodje, s katerim se lahko Komisija seznanila s temi ukrepi. Ukrepi, ki jih nameravajo sprejeti države članice, se tako skupaj z razlogi zanje sporočijo Komisiji in drugim državam članicam v vednost en mesec pred sprejetjem.
- (10) Člena 7(8) in 19(8) Uredbe (ES) št. 1829/2003 določata, da se sklicevanja na GSO, odobrena v skladu z delom C Direktive 2001/18/ES, v delih A in D navedene direktive enakovredno uporabljajo za GSO, odobrene po tej uredbi. Enako se ukrepi, ki jih države članice sprejmejo v skladu s to uredbo, uporabljajo tudi za GSO, odobrene na podlagi Uredbe (ES) št. 1829/2003.
- (11) Direktivo 2001/18/ES je zato treba ustrezno spremeniti –

²⁷ UL L 204, 21.7.1998, str. 37.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1
Sprememba Direktive 2001/18/ES

V Direktivo 2001/18/ES se z učinkom od datuma začetka veljavnosti te uredbe vstavi naslednji člen:

„Člen 26b
Gojenje

Države članice lahko sprejmejo ukrepe za omejitev ali prepoved gojenja vseh ali nekaterih GSO, ki so odobreni v skladu z delom C te direktive ali Uredbe (ES) št. 1829/2003 in sestojijo iz gensko spremenjenih sort, danih na trg v skladu z ustrežno zakonodajo EU o trženju semen in razmnoževalnega materiala rastlin, na svojem celotnem ozemlju ali njegovem delu, če:

- (a) navedeni ukrepi temeljijo na razlogih, ki niso povezani z oceno škodljivega vpliva na zdravje in okolje, ki ga lahko povzroči namerno sproščanje GSO ali njihovo dajanje na trg;

in

- (b) so v skladu s Pogodbama.

Z odstopanjem od Direktive 98/34/ES države članice, ki nameravajo sprejeti utemeljene ukrepe na podlagi tega člena, jih sporočijo v vednost drugim državam članicam in Komisiji en mesec pred njihovim sprejetjem.“

Člen 2
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati [...] dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik